

Govern d'Andorra

DEPARTAMENT DE PATRIMONI CULTURAL. BIBLIOTECA NACIONAL

Memòria 2023

Ministeri de Cultura, Joventut i Esports
Encamp, febrer del 2024

MEMÒRIA 2023 DE LA BIBLIOTECA NACIONAL DEL DEPARTAMENT DE PATRIMONI CULTURAL

Sumari

Sumari	3
Objectius.....	3
Activitats realitzades	5
Gestió econòmica i pressupostària	27
Annexos	28

Objectius

La Biblioteca Nacional d'Andorra forma part del Departament de Patrimoni Cultural del Ministeri de Cultura i Esports. És la institució encarregada de la conservació, preservació i difusió del patrimoni bibliogràfic nacional, en compliment de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra.

La Biblioteca té atribuïdes les següents funcions:

- Vetllar per la preservació de la col·lecció bibliogràfica que custodia, i catalogar-la, conservar-la i difondre-la.
- Ampliar la col·lecció i adquirir el material que no rep per mitjà del dipòsit legal i el que té un valor històric i cultural rellevant.
- Elaborar i difondre de forma periòdica la bibliografia nacional.
- Planificar la digitalització del patrimoni bibliogràfic andorrà.
- Gestionar el servei de Dipòsit legal i l'Agència d'Andorra de l'ISBN.
- Col·laborar amb les institucions educatives i culturals del país.
- Proposar i justificar la inscripció de béns mobles bibliogràfics i tramitar els expedients corresponents de declaració.

Els objectius treballats durant el 2023 es basen en les línies estratègiques establertes pel Departament de Patrimoni Cultural:

- Gestió dels recursos humans.
- Gestió de la Biblioteca.
- Gestió de la col·lecció bibliogràfica nacional:
 - Increment de la col·lecció.
 - Tractament tècnic.
 - Difusió de la col·lecció.
- Conservació i preservació de la col·lecció bibliogràfica nacional:
 - Programa de digitalització dels béns culturals.
 - Programa de restauració dels béns culturals.
- Programa: nou marc legal.
- Programa per a l'elaboració i difusió de la bibliografia nacional.
- Programa Rosaleda: equipar tècnicament els espais.
- Programa de comunicació: potenciació dels canals de difusió.
- Programa pedagògic i divulgatiu del patrimoni bibliogràfic.
- Cooperació amb organismes internacionals.
- Gestió del servei de Dipòsit legal.
- Gestió de l'Agència d'Andorra de l'ISBN.

Activitats realitzades

Gestió dels recursos humans

La plantilla de la Biblioteca Nacional està formada per una cap d'unitat, una tècnica de biblioteca i una auxiliar de biblioteca.

El 23 de març la tècnica eventual renunciava a la seva plaça, deixant així una vacant que es troba en procés de cobrir-se.

Entre els mesos d'abril i novembre la Biblioteca va comptar amb la col·laboració d'una treballadora procedent del servei d'ocupació.

Cal destacar el canvi de nivell administratiu del personal de la biblioteca, que s'ha equiparat amb el d'altres treballadors del mateix departament.

Pel que fa a les formacions el 2023 van dur-se a terme les següents:

- El concepte d'expedient electrònic.
- La gestió dels expedients electrònics.
- El sistema de gestió documental.
- Ciberseguretat.
- Primers auxilis a l'edifici Rosaleda.
- Plans d'autoprotecció. Actuació en cas d'emergència als edificis públics.
- Com millorar les polítiques públiques gràcies a la participació ciutadana.
- Millora de l'ocupabilitat mitjançant el sector públic i les entitats d'iniciativa social.
- Què puc aportar al Conveni de les persones amb discapacitat si soc un agent de l'administració general.

Gestió de la Biblioteca

El 2023 vàrem adaptar el nostre horari d'atenció al públic per tal de poder oferir, un millor servei als usuaris i garantir el bon desenvolupament de les tasques internes dels treballadors. Així doncs, l'horari que es va establir i continua vigent fou de 9 a 16 hores.

D'altra banda, es va procedir a iniciar el trasllat de materials procedents de les reserves de Marginets cap a les reserves de l'edifici Rosaleda, on ja s'han començat les tasques de reordenació i reubicació del fons.

Gestió de la col·lecció bibliogràfica nacional

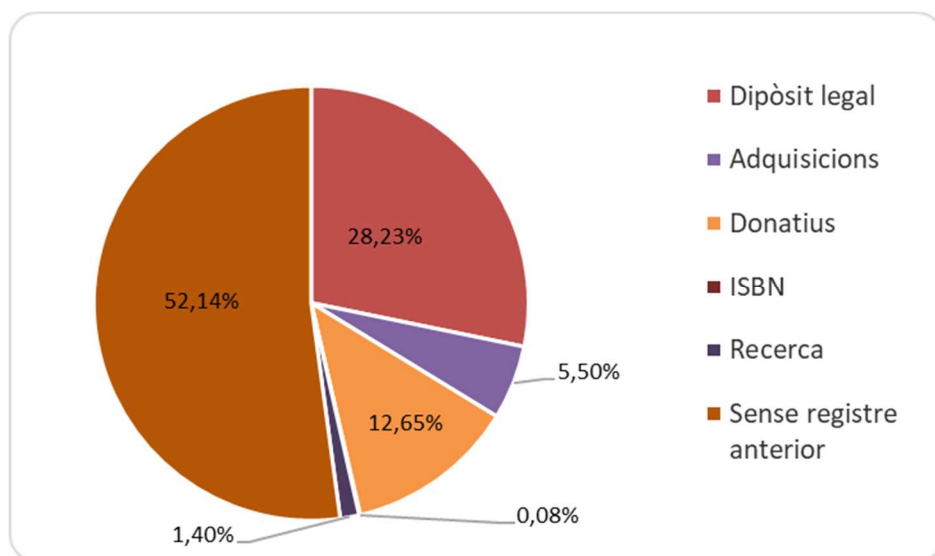
Increment de la col·lecció

L'ingrés de material nou va dur-se a terme per diferents vies:

- Servei de Dipòsit legal.
- Agència d'Andorra de l'ISBN.
- Adquisició de materials no sotmesos a Dipòsit legal.
- Adquisició de materials editats fora d'Andorra d'interès general.
- Donacions i cessions de materials.
- Intercanvi de publicacions.

En l'apartat dedicat als donatius cal agrair especialment al periodista Gualbert Osorio, que ens proporcionés còpies dels articles publicats publicacions periòdiques principalment espanyoles, cosa que ens facilitarà molt la seva recerca i adquisició.

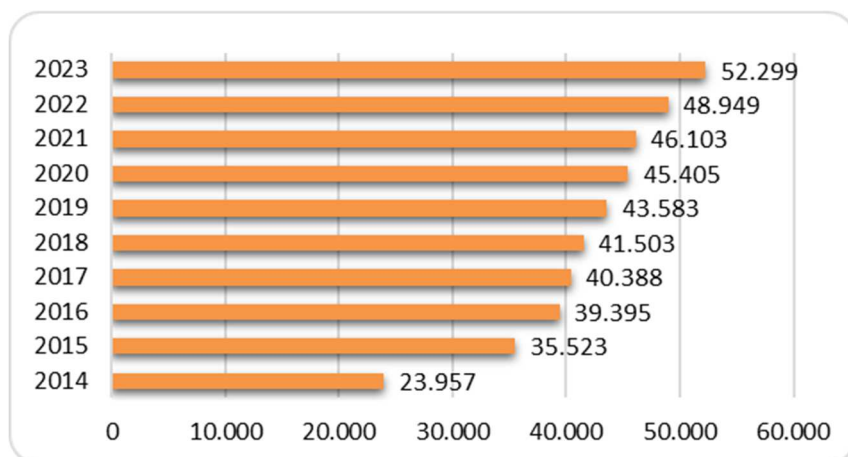
Així doncs, el 2023 van ingressar al fons de la biblioteca un total de 2.363 documents, la majoria monografies.

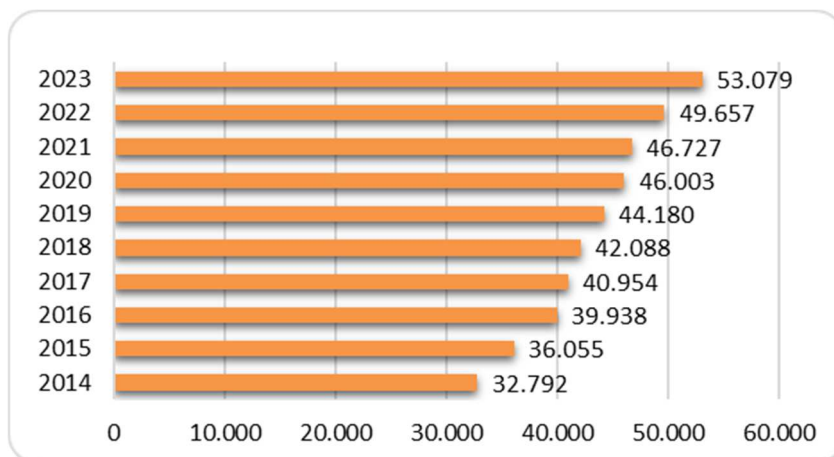
Procedència del fons ingressat el 2023

Tractament tècnic

El 2023 vàrem incorporar al catàleg Eos.Web 3.350 registres bibliogràfics i 3.422 exemplars.

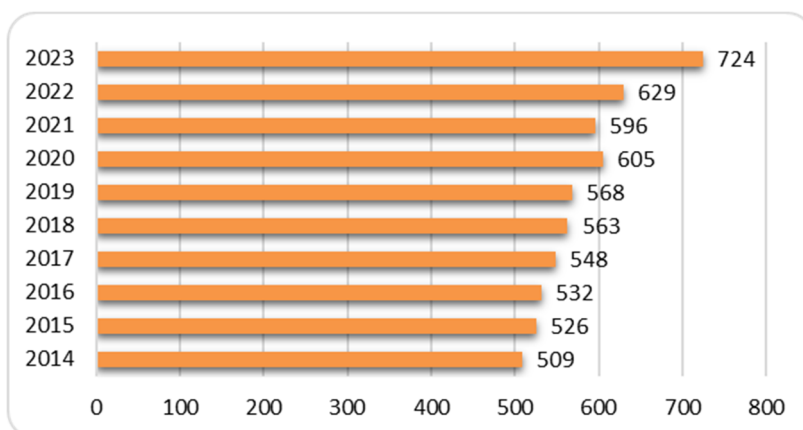

Documents catalogats (2014-2023)

Exemplars donats d'alta (2014-2023)

Pel que fa a les publicacions periòdiques, el 2023 es van registrar 95 títols, cosa que situa la xifra total en 724 títols.

Total de publicacions periòdiques (2014-2023)

Difusió de la col·lecció

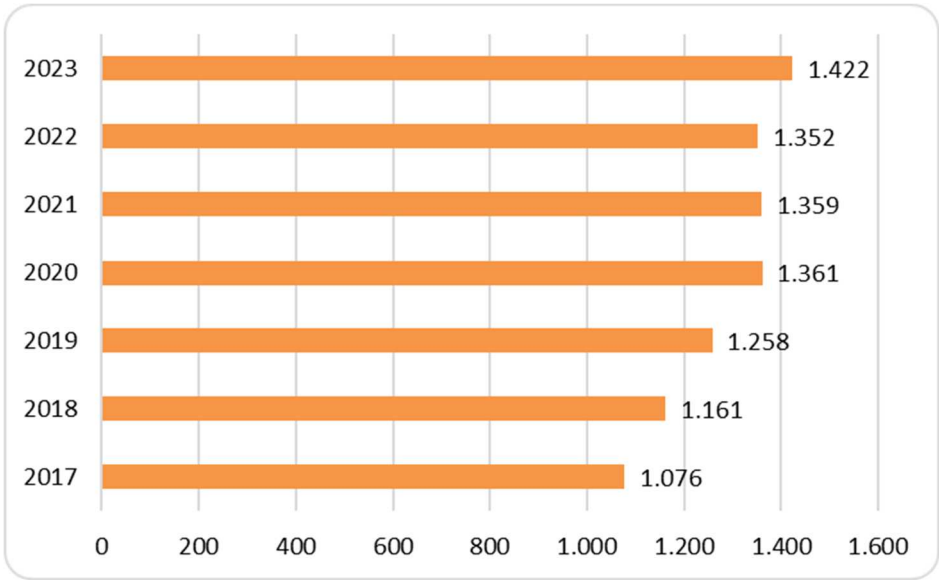
Al llarg de l'any es varen dur a terme nombroses accions per tal de difondre el fons patrimonial, entre les quals destaquen les següents:

a) Difusió a les xarxes socials

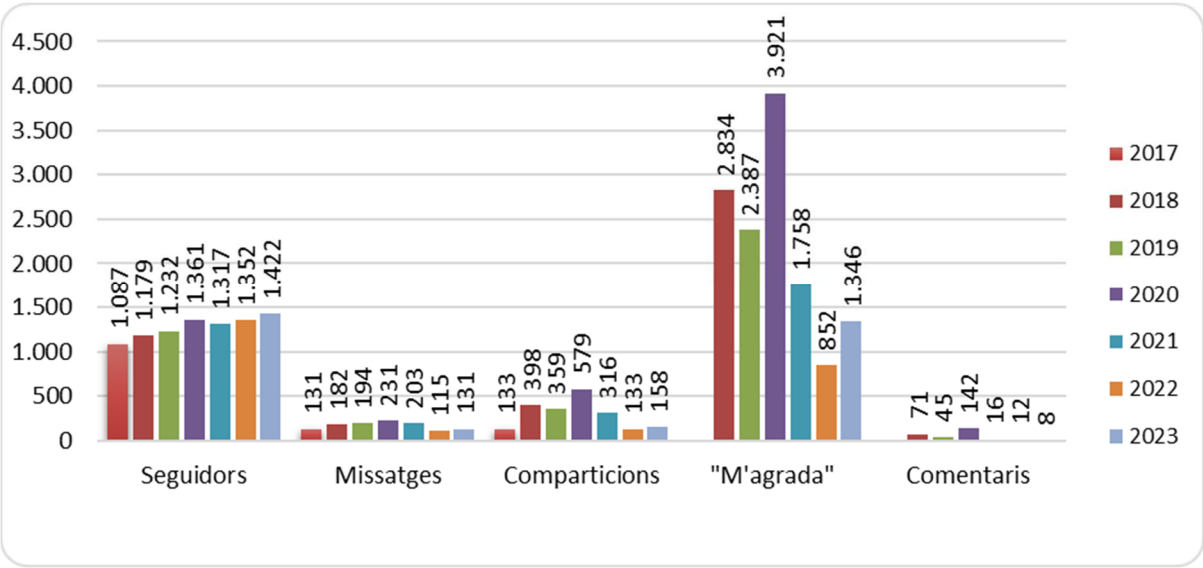
La Biblioteca Nacional compta amb perfils a les xarxes socials Facebook, Instagram i Twitter. Exposem tot seguit les dades corresponents a l'any que ens ocupa.

- Missatges: 131
- "M'agrada": 1.346
- Comparticions: 158
- Comentaris: 8
- Seguidors: 1.422

Seguidors del perfil Facebook (2017-2023)

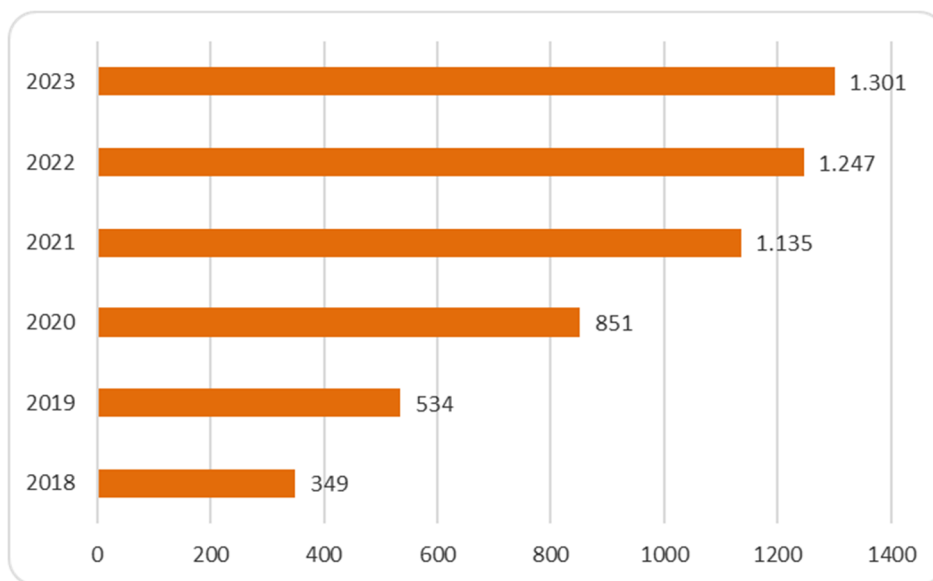

Comparativa del període 2017-2023

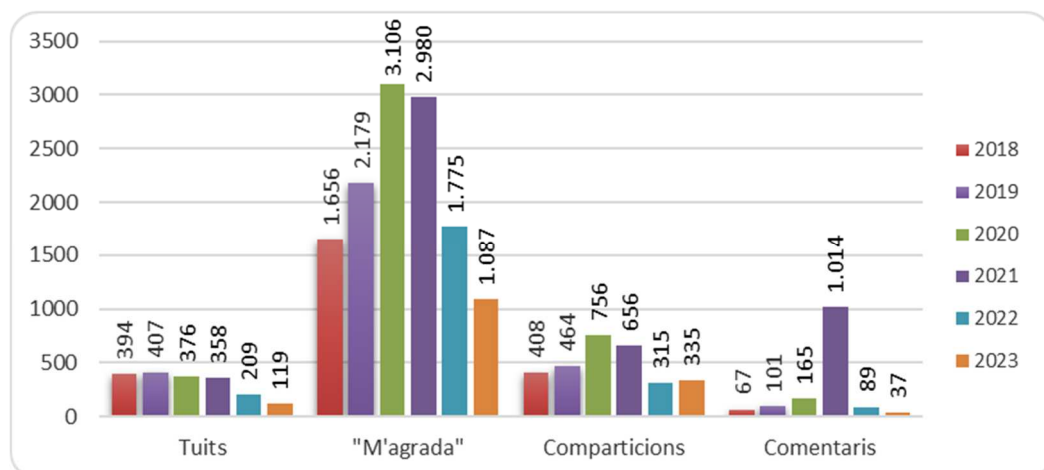
Twitter/BiblioAndorra

- Tuits: 119
- "M'agrada": 1.087
- Comparticions: 335
- Comentaris: 37
- Seguidors: 1.301

Seguidors del perfil de Twitter (2018-2023)

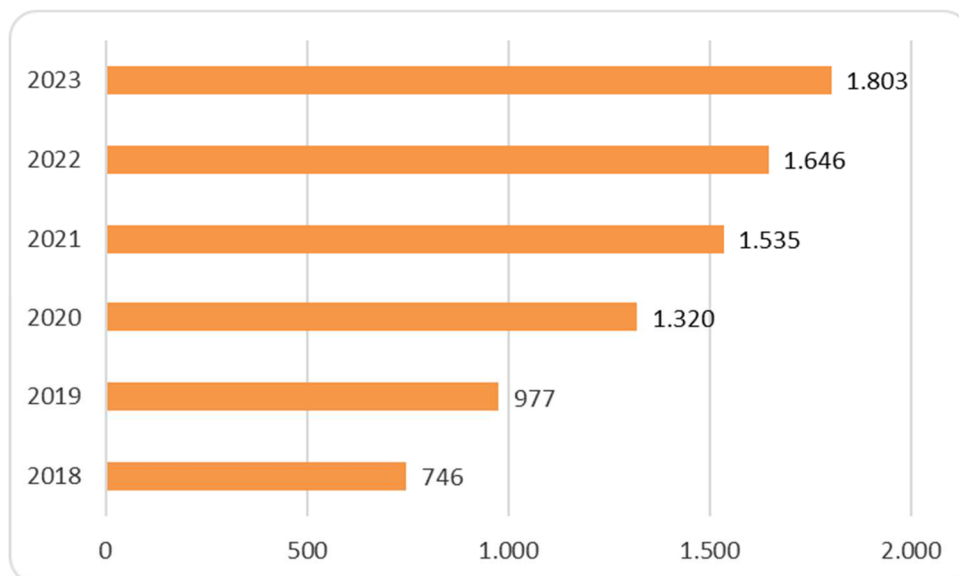

Comparativa del període 2018-2023

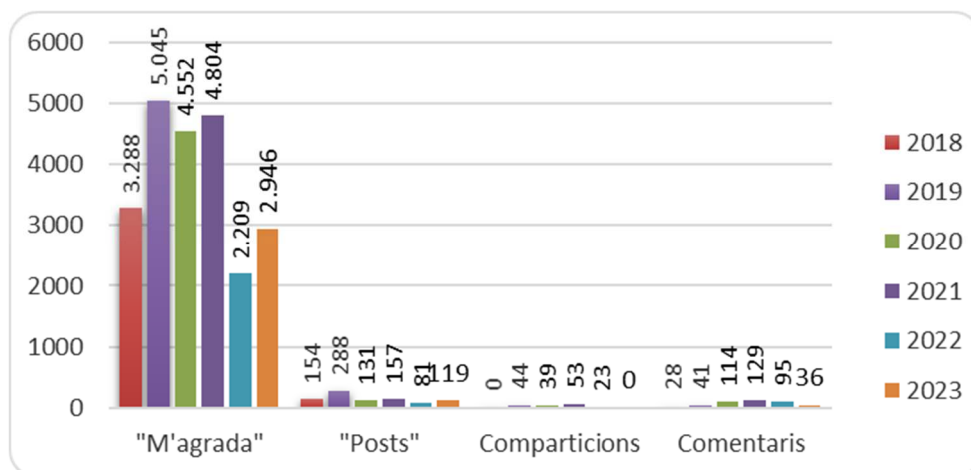
Instagram/biblioandorra

- Publicacions: 119
- "M'agrada": 2.946
- Comparticions: 0
- Comentaris: 36
- Seguidors: 1.803

Seguidors del perfil d'Instagram (2018-2023)

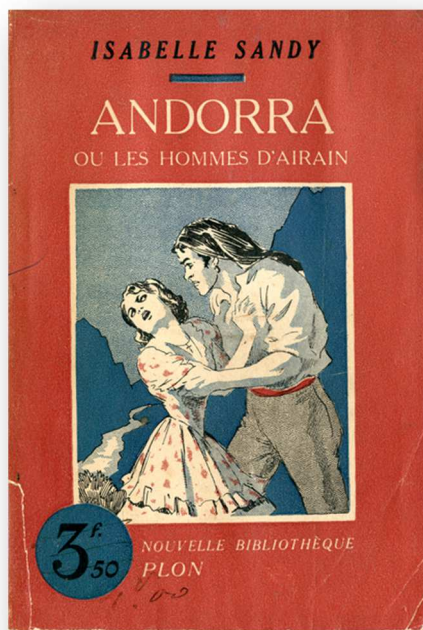

Comparativa del període 2018-2023

b) La peça del mes

Activitat compartida amb el Departament de Patrimoni Cultural, on la biblioteca ha participat amb dues notícies:

- [100 anys d'Andorra o els homes d'aram \(1923-2023\).](#)
- [Le capitali del mondo: Andorra la Vieja.](#)

c) Col·laboració a exposicions

En primer lloc, Cal Pal i Govern d'Andorra van organitzar una exposició titulada "Refugiats. Andorra país d'acollida", a la qual vàrem aportar documentació original dels anys setanta del segle XX, procedent del fons hemerogràfic, on es fa referència a esdeveniments relacionats amb els refugiats a Andorra.

D'altra banda, es van prestar diversos documents per l'exposició "Abans miràvem la lluna per tot" en el marc de les Segones Jornades de Bruixeria celebrades a Sant Julià de Lòria.

També hem col·laborat amb el Consell General amb motiu del 30è aniversari de l'aprovació de la Constitució, aportant material hemerogràfic històric.

d) Visites guiades a la Biblioteca

- Visites professionals a bibliotecaris – documentalistes.
- Visites a grups escolars dels tres sistemes educatius.
- Visites per a grups d'adults.
- Visites guiades d'autoritats i grups de treball.
- Visites guiades a l'edifici Rosaleda en el marc de la fira Enfira't.

e) Activitats

Vàrem acollir dues sessions de l'obra "Llegendes d'Andorra", amb la companyia Entreacte i el centre de logopèdia Dinàmic, per apropar el públic infantil al patrimoni immaterial andorrà, tot interpretant algunes de les llegendes més populars del nostre imaginari.

Conservació i preservació de la col·lecció bibliogràfica nacional

En compliment de la Llei 9/2003, del 12 de juny, del patrimoni cultural d'Andorra la Biblioteca Nacional és la institució encarregada de la conservació i preservació de la col·lecció bibliogràfica nacional.

Programa de digitalització dels béns culturals

El 2023 la Biblioteca Nacional va digitalitzar 33.500 cares documentals de la revista *Informacions*, tot tenint en compte els estàndards internacionals de preservació i consulta obtenint còpies en format TIFF, JPG i PDF (amb tractament amb reconeixement òptic de caràcters).

En aquest apartat també cal destacar la migració del sistema de preservació Libsafe, a la seva darrera versió, la qual millora la interfície d'ús dels usuaris finals i ens permetrà poder ingestar nosaltres mateixos els materials, així com modificar arxius.

Programa de restauració dels béns culturals

El 2023 s'han restaurat tres documents procedents del fons bibliogràfic Casa Rossell, declarat bé d'interès cultural l'any 2011:

1. Sole, Brunoro. *Propositionum iuris pontificii et caesarei compendium resolutorium* [...]. Venetiis: Apud Marcum Antonium Zalterium, 1596.

Tractat de dret canònic fet en paper artesanal i enquadernat en pergamí.

2. Le Roy, Louis. *La medicina curativa, ò la purgación : dirigida contra la causa de las enfermedades por Mr. Le Roy* [...]. Valencia: Imprenta de Ildefonso Mompié, 1829.

Tractat de medicina terapèutica del segle XIX, enquadernat en pasta espanyola. Escrit pel cirurgià francès Louis Le Roy, conegut per patentar un sistema curatiu a base de purgues, el qual li havia ensenyat el seu sogre, un vell cirurgià de Nantes.

3. *Explicación de La Doctrina Christiana*. Exemplar sense portada.

Catecisme enquadernat en pergamí, probablement datat el 1776.

Control de plagues

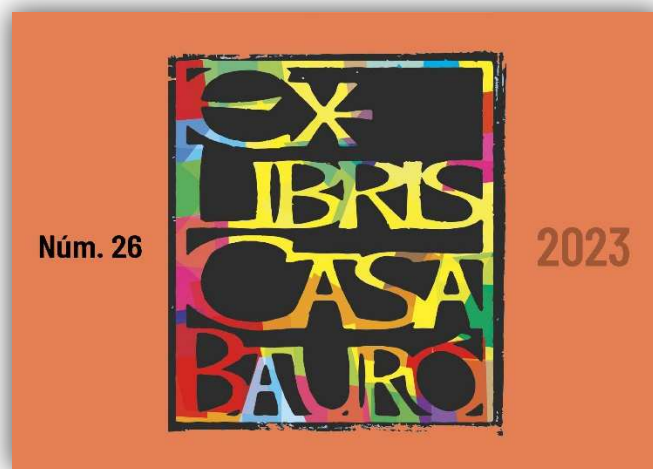
Com cada any es va dur a terme diverses inspeccions de les instal·lacions de la biblioteca, incloses les reserves, per tal d'evitar l'aparició de plagues que puguin fer malbé la col·lecció bibliogràfica nacional.

Programa: nou marc legal

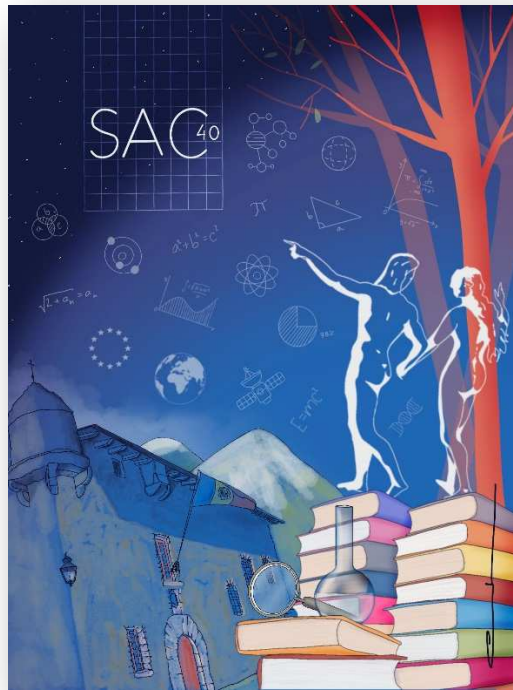
El 2023 es va finalitzar la revisió del text de l'Avantprojecte de Llei del Dipòsit legal, i la memòria tècnica corresponent. A finals d'any van iniciar-se els treballs que fan referència al desplegament reglamentari que han d'acompanyar a la llei.

Programa per a l'elaboració i difusió de la bibliografia nacional

La Biblioteca Nacional publica amb periodicitat anual el recull bibliogràfic de l'any anterior, amb l'objectiu de difondre la col·lecció bibliogràfica nacional, en compliment de les funcions que li són atorgades. Així doncs, el 2022 es recopilaren un total de 557 referències, de les quals 426 eren de materials editats a Andorra i 131 editats fora.

El llistat bibliogràfic va complementar-se amb articles de divulgació del nostre fons, de la cultura andorrana i pirinenca i de la nostra professió, donant lloc a la revista anomenada *Ex-libris Casa Bauró* que l'any 2023 arribava al número 26.

40 anys de la Societat Andorrana de Ciències, per Cecilia Santañes

El contingut del número 26 de la revista fou:

- *Les maternitats fantàstiques en el món de Teresa Colom*, per Míriam Almarcha.
- *Ex-libris Casa Bauró: les primeres passes*, per Pilar Burgués.
- *40 anys de la SAC*, per Àngels Mach.
- *Llibres andorrans cap a Organyà. Una passejada per deu edicions de la Fira del Llibre del Pirineu*, per Oliver Vergés.
- *El paper del documentalista en el món empresarial*, per Rebeca García.
- *Andorra i la Societat de Nacions (1921-1935)*, per Pau Chica.
- Recull estadístic del 2022.
- Recull bibliogràfic del 2022.

Programa Rosaleda: equipar tècnicament els espais

Havent equipat amb armaris compactes especials els dos espais de reserva disponibles, el 2023 es va adquirir un armari ignífug de seguretat per poder guardar els exemplars de més valor, i atorgar-los així una major protecció. A part van dur-se a terme petites reparacions i instal·lacions per millorar les infraestructures.

Programa pedagògic i divulgatiu del patrimoni bibliogràfic

Al llarg del 2023 es van oferir sis activitats al [Catàleg d'activitats educatives](#), del Ministeri de Cultura, per tal que els professors interessats poguessin triar els tallers que més s'adaptessin a les seves necessitats formatives.

Així doncs, el 2023 van dur-se a terme diferents tallers al voltant de la Viquipèdia, per a estudiants de secundària, i nombroses sessions del Laboratori de lectura, per alumnes de primària dels tres sistemes educatius, i el British College.

Aquests tallers volen promoure, el primer, que els alumnes aprenguin a fer cerques bibliogràfiques, i referenciar fonts d'informació contrastades, al mateix temps que descobreixen el fons bibliogràfic nacional, i el segon apropar el coneixement del patrimoni cultural als infants mitjançant un procés lúdic.

D'altra banda, vàrem participar en els cursos de formació d'informador turístic, impartint sessions formatives al voltant del patrimoni bibliogràfic i literari.

Cooperació nacional

El 2023 es va signar un conveni de col·laboració amb l'associació cultural Velles Cases Andorranes, que ha donat lloc a diverses col·laboracions. D'una banda, vàrem formar part del jurat del primer premi Pere Canturri, atorgats a Sergi Mas, Cal Pal i Cal Valentí.

D'altra banda, la Biblioteca va acollir el cicle de conferències de tardor sobre història d'Andorra:

- *L'arquitectura popular a les Valls d'Andorra*, amb David Mas.
- *Història dels comtes de Foix (s. XI-XVII)*, amb Claudine Pailhès.
- *Història dels bisbes d'Urgell d'abans dels pariatges (s. VI-XIII)*, amb Benigne Marquès.
- *Les restauracions de Sant Joan de Caselles al llarg dels temps*, amb Eudald Guillaumet.

El 2023 també vàrem col·laborar amb el Consell General per establir uns criteris comuns sobre edició de publicacions per part de les administracions públiques.

Pel que fa a la col·laboració amb altres departaments del ministeri, es varen acollir diverses activitats de les quals destaquem les següents:

- “Una petita història cultural andorrana”, a càrrec d'Albert Villaró (ARI), en el marc de les conferències del Relat Nacional.
- “Andorra, 1900-1950: de la crisi a la modernitat”, de Pau Chica (ANA), en el marc de les conferències del Relat Nacional.
- “Relat històric de les ràdios andorranes”, amb Pau Chica (ANA), amb els alumnes de l'Escola Andorrana de Batxillerat.
- Taula rodona sobre genealogia, amb Lidia Arbués (ANA), Rosa Maria Beal i Imma Tomàs, en el marc de la Setmana Internacional dels Arxius.
- Participació a la X Viquimarató de la llengua, sobre el vocabulari esportiu, amb el Servei de Política Lingüística.
- “Llegendes d'Andorra”, un espectacle infantil d'Entreacte i Dinàmic, en el marc de les Jornades Europees del Patrimoni.

També vàrem participar fent de jurat al Concurs Whatsapp Relats, organitzat pel Ministeri d'Educació del Govern d'Andorra i d'altres institucions catalanes.

Cooperació amb organismes internacionals

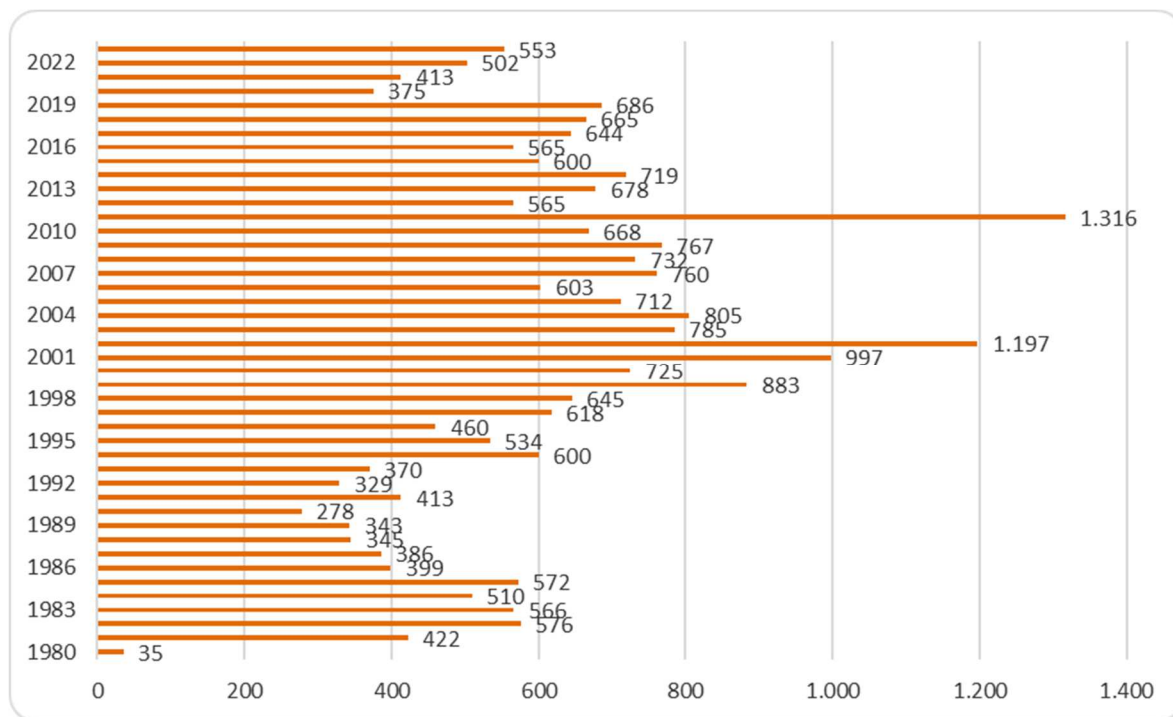
En qualitat de socis de ple dret de la IFLA, vàrem participar en els diversos estudis que s'han dut a terme al llarg de l'any. Com cada any destaquem especialment l'anomenat Library Map of the World, on es dona visibilitat a totes les biblioteques del nostre país.

També vàrem recolzar les recerques fetes per altres centres bibliotecaris del món, i grups de treball de diverses institucions culturals.

Gestió del servei de Dipòsit legal

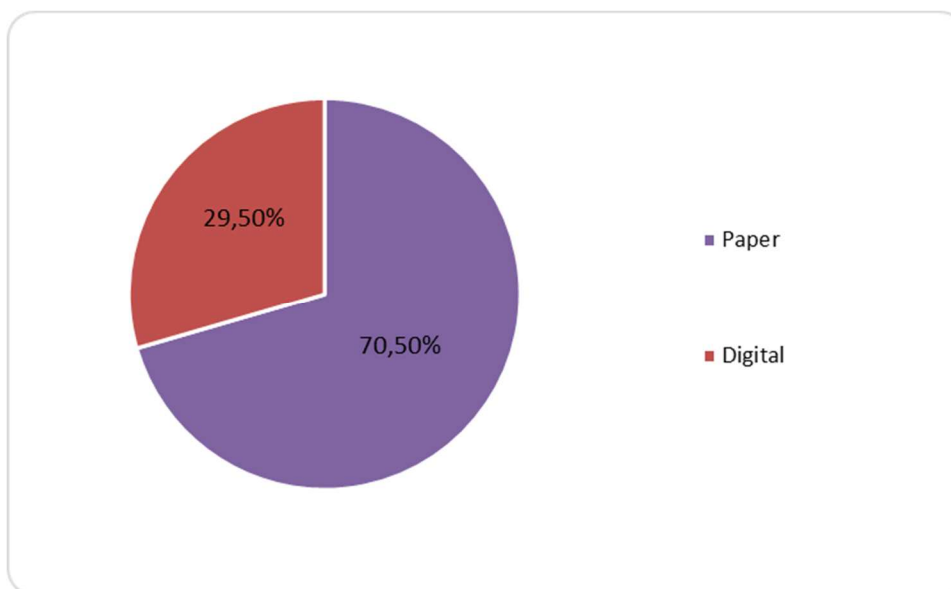
La creació del Dipòsit legal fou decretada l'any 1980 pel Consell General, establint així l'obligatorietat que tots els editors i impressors del país dipositessin a la Biblioteca Nacional un nombre determinat d'exemplars de tot allò que produïen per ser distribuït públicament, tant si era per vendre com no, per poder recopilar una col·lecció nacional el màxim completa possible, per als investigadors i les generacions futures.

L'any 2023, es van atorgar un total de 533 codis, situant-se el nivell d'acompliment en un 76,5% aproximat.

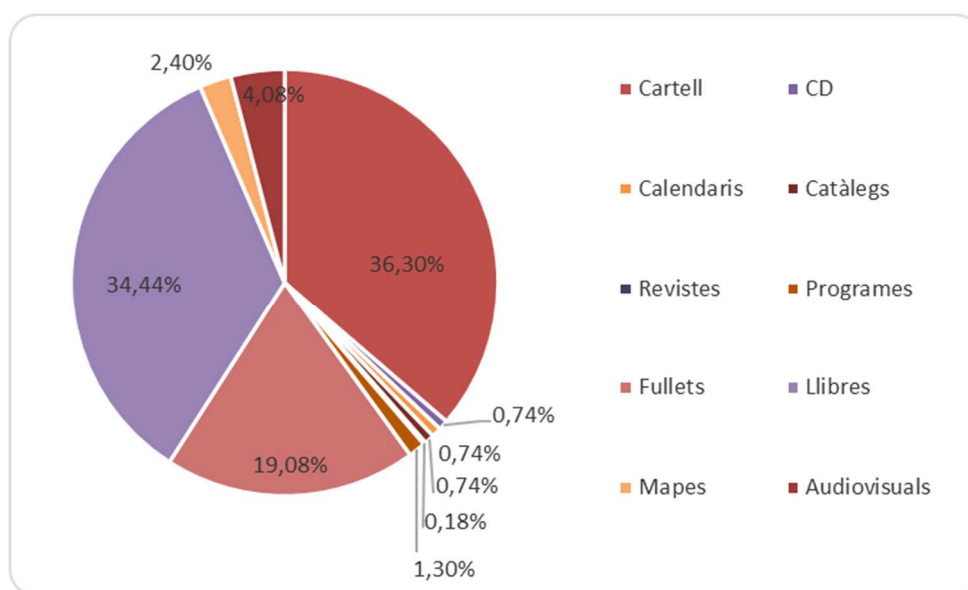
Números de Dipòsit legal sol·licitats (1980-2023)

Dels 553, un 70,50% es varen publicar en suport paper, mentre que el 29,50% restant va fer-se en suport digital.

Suport dels dipòsits legals

Pel que fa a la tipologia de documents, aproximadament un 36% foren cartells, seguits d'un 34% de monografies, i un 19% de fulls i fullets.

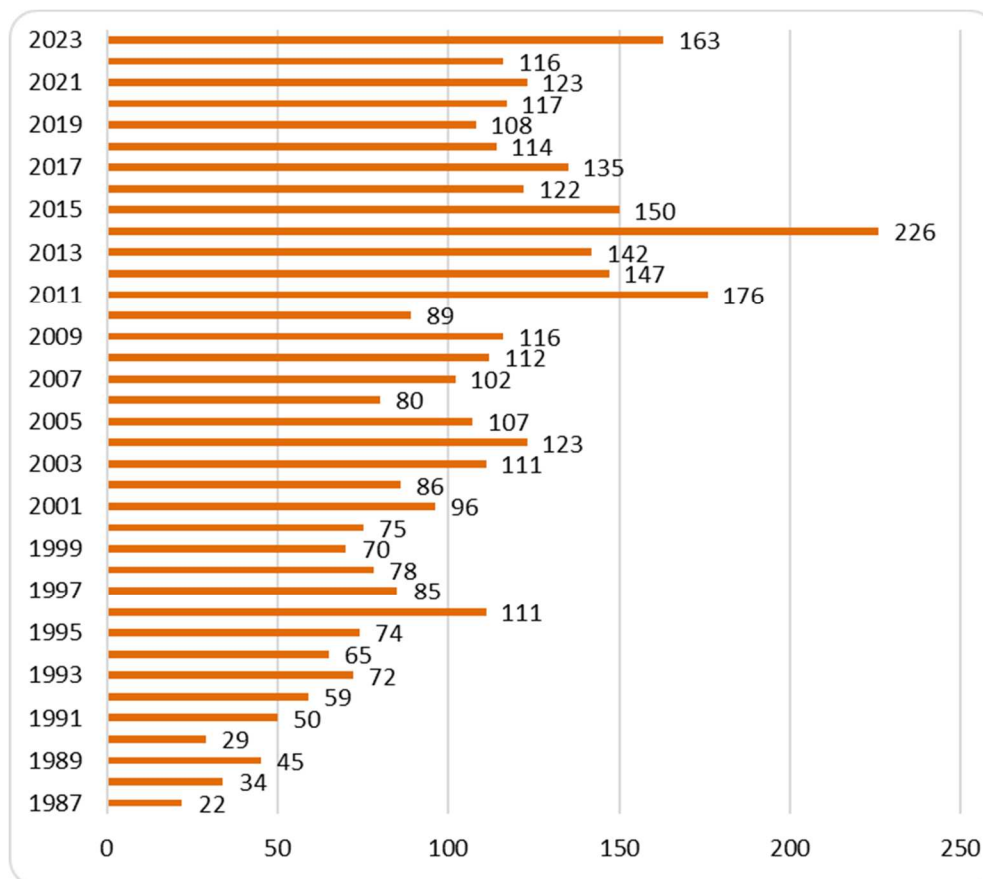
Tipologia de documents dipositats

Gestió de l'Agència d'Andorra de l'ISBN

L'any 1987 el Consell General va decretar l'obligatorietat d'incorporar un número d'ISBN a tots els llibres que s'editessin a Andorra, per tal de fomentar la internacionalització del sector editorial nacional, i facilitar d'aquesta manera la seva distribució.

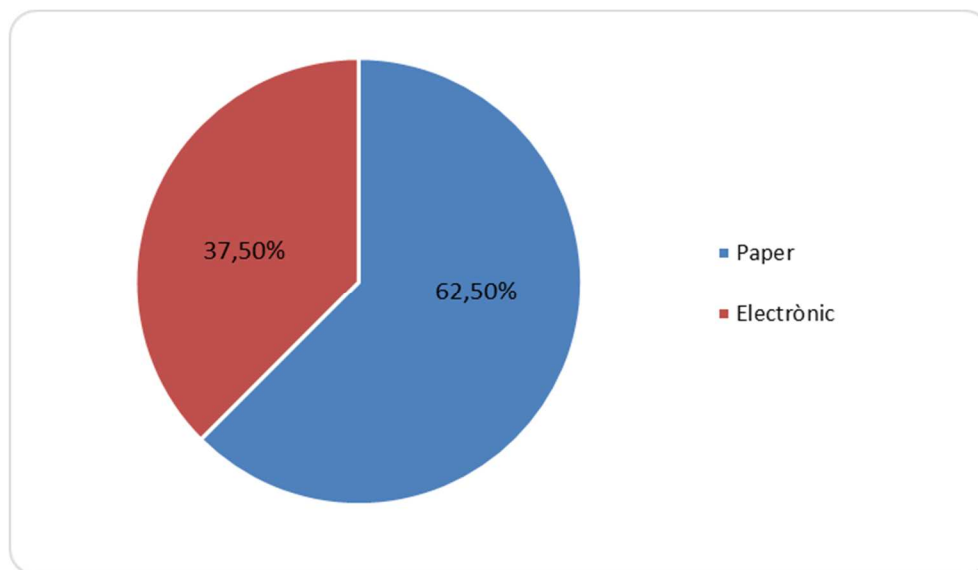
L'International Standard Book Number, més conegut per les seves sigles ISBN, és un codi comercial que identifica de forma única cada document, cosa que facilita la tasca que duen a terme tots els actors implicats al circuit del llibre, com ara editors, proveïdors o llibreters.

Pel que fa a les xifres, l'any 2023 varen sol·licitar un total de 163 codis, número molt superior al d'anys anteriors.

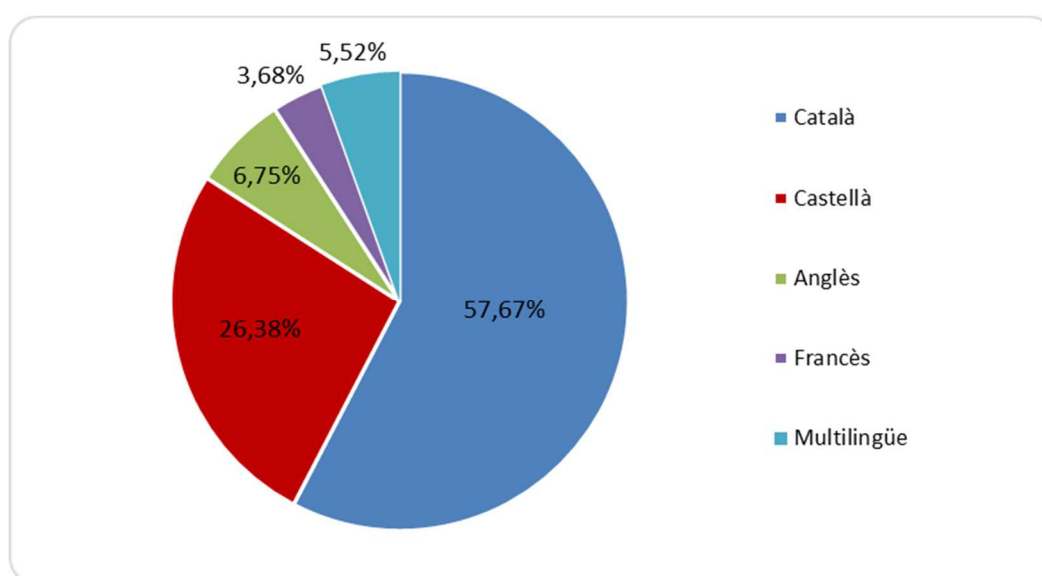

Codis d'ISBN sol·licitats (1987-2023)

De les 163 monografies un 62,50% s'editaren en suport paper, enfront d'un 37,50% que s'editaren en suport digital. L'idioma predominant fou el català amb un 57,67%, seguit de lluny pel castellà amb un 26,38%, gràcies al gran nombre d'edicions de l'editorial Trotalibros.

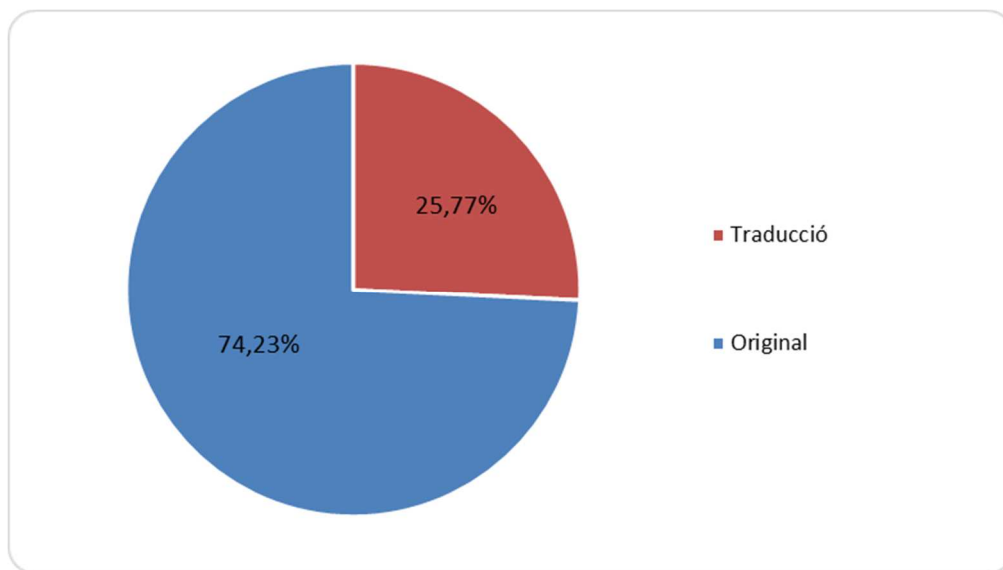

Suport de les monografies editades

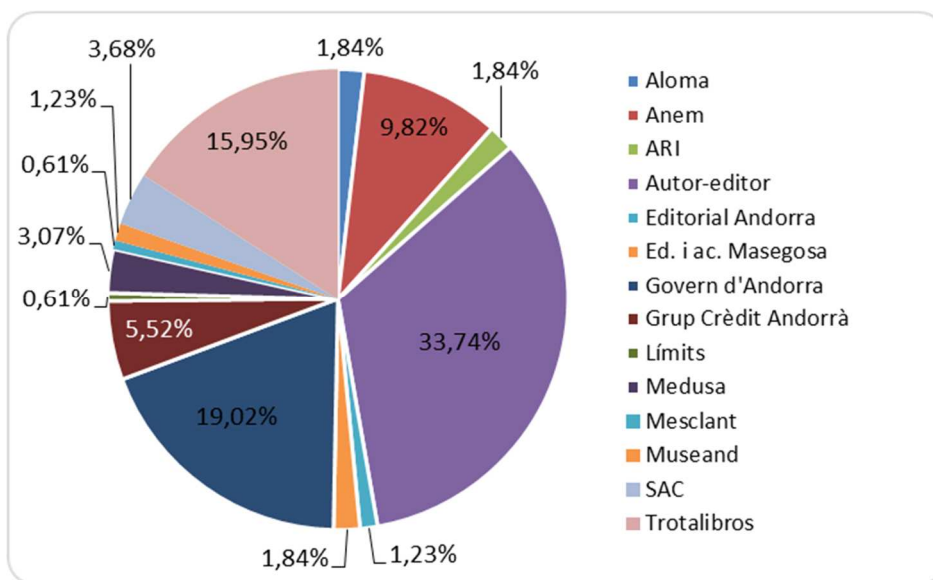
Idioma predominant de les monografies editades

Més d'un 99% de les monografies foren primeres edicions, i tan sols un 0,61% s'editaren per segon cop. Del total un 25,77% eren obres traduïdes i un 74,23% eren en llengua original.

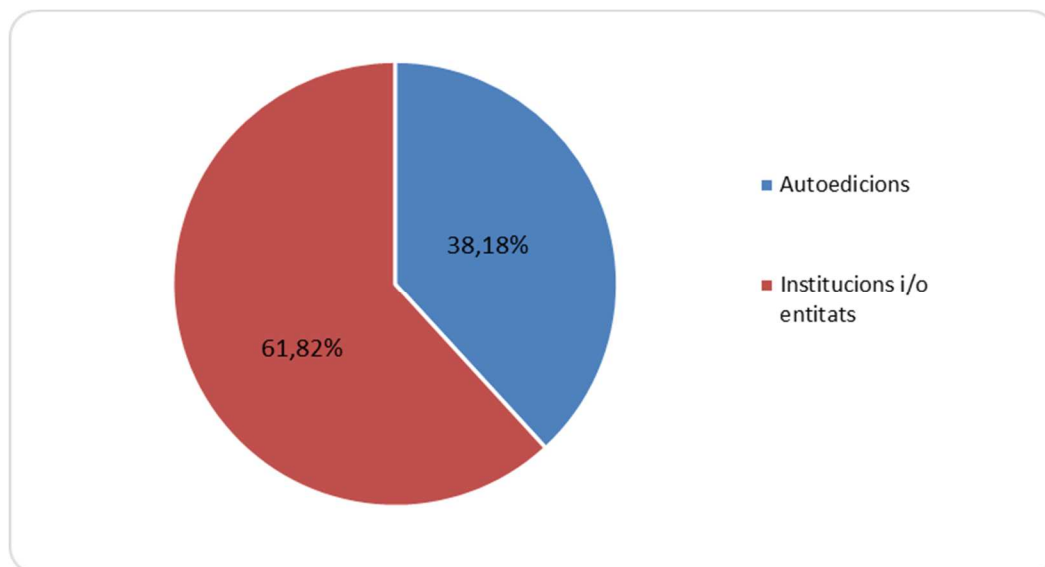
Percentatge d'obres traduïdes

L'editor més actiu fou el Govern d'Andorra amb un 19% del total de publicacions editades, Trotalibros amb un 15,95%, seguits d'Anem amb un 9,82%.

Producció editorial

Pel que fa al prefix autor-editor la producció total fou d'un 33,64%. D'aquests un 38,18% eren autoedicions i un 61,82% institucions o entitats.

Prefix autor-editor

Gestió econòmica i pressupostària

El pressupost disponible per al 2023 en matèria de funcionament i inversió fou el següent:

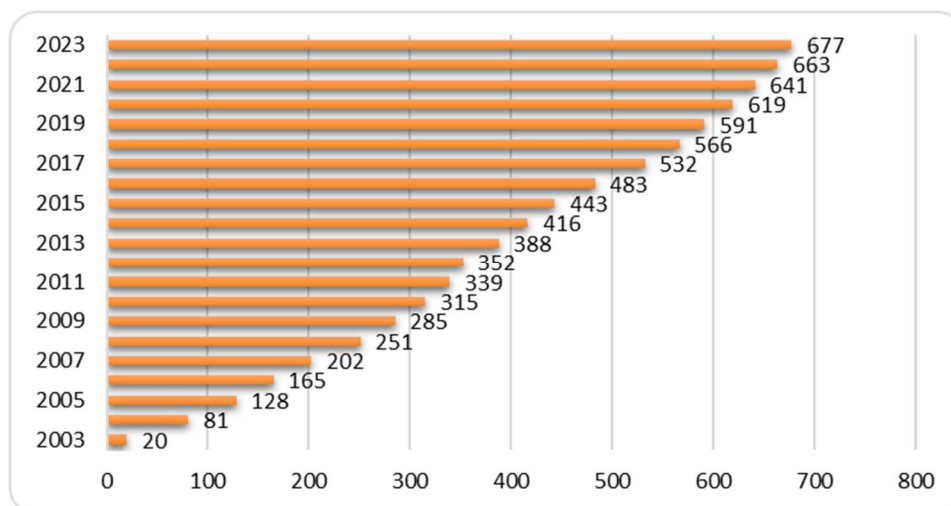
Concepte	Descripció	Quantitat pressupostada
21500	Manteniment dels espais	1.600,00 €
21900	Restauració bàsica de documents	5.100,00 €
22020	Subscripció a publicacions periòdiques	100,00 €
22190	Adquisició de material de biblioteca	600,10 €
22190	Adquisició de material de conservació	2.785,10 €
22310	Missatgeria	300,00 €
22620	Edició <i>Exlibris Casa Bauró</i> , núm. 23 (2021)	2.245,00 €
22680	Difusió i promoció diverses	4.500,25 €
22700	Desinsectació i desratització	1.546,60 €
22760	Catalogació retrospectiva del fons rebuts en donatiu	18.000,00 €
22760	Assessorament legal i normatiu	3.317,50 €
22760	Ingestió de dades del sistema de preservació Libsafe	3.657,50 €
22760	Remuneració autors articles i il·lustrador de <i>Exlibris Casa Bauró</i>	1.913,63 €
22760	Correcció dels articles <i>Exlibris Casa Bauró</i>	386,02 €
23000	Dietes estada a l'estranger	250,00 €
23100	Desplaçaments nacionals i internacionals	250,00 €
60500	Mobiliari de reserva	2.500,00 €
60800	Digitalització dels fons més amenaçats i fràgils	12.000,00 €
60810	Adquisició de llibres	7.050,00 €
TOTAL		68.281.70 €

Val a dir que al llarg de l'any s'han rebut diferents injeccions de pressupost per tal de poder dur a terme una part dels projectes, o finalitzar-los.

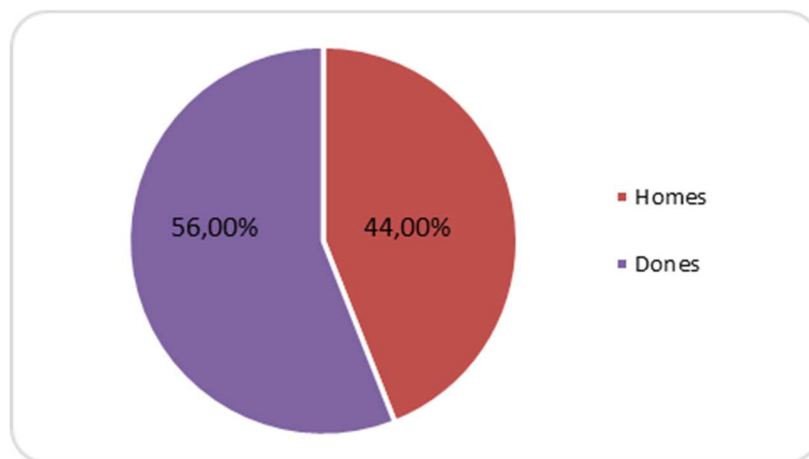
Annexos

Els serveis en xifres

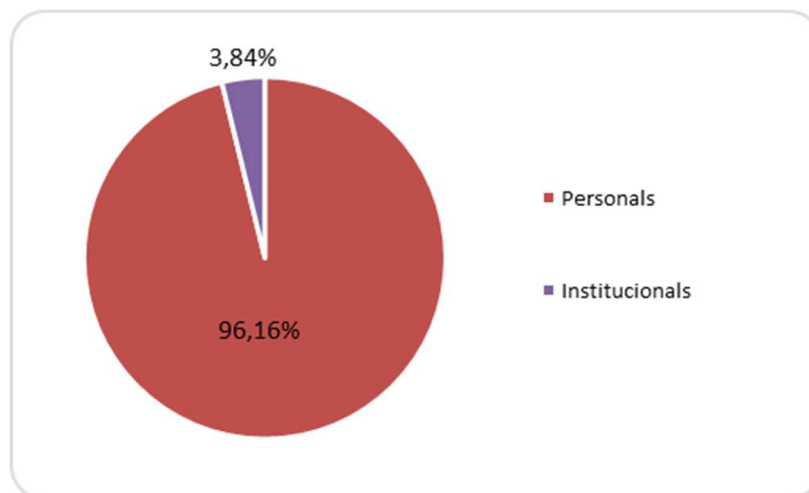
El servei de préstec va registrar un augment de 14 socis, situant la xifra total en 677.

Usuaris del servei de préstec (2003-2023)

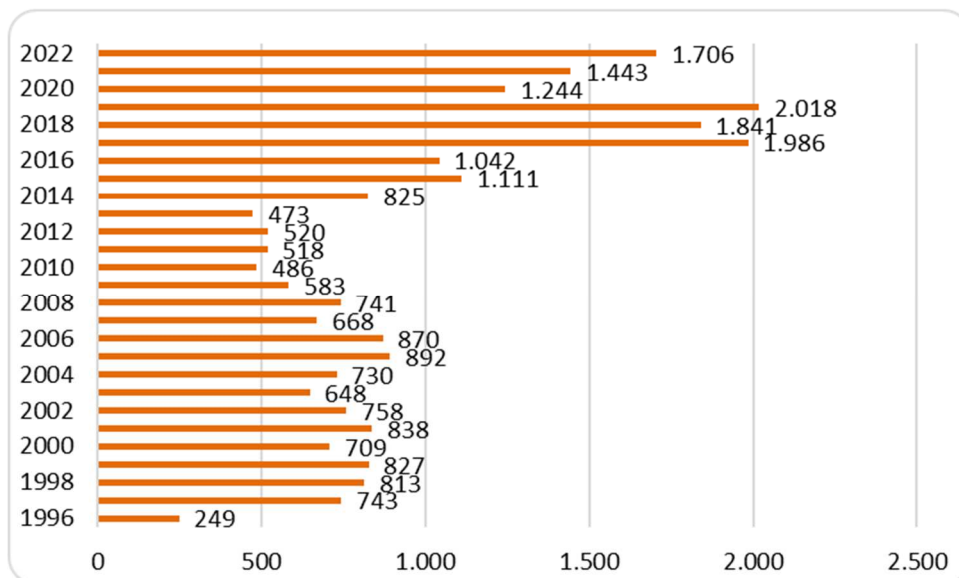

Sexe dels usuaris del servei de préstec

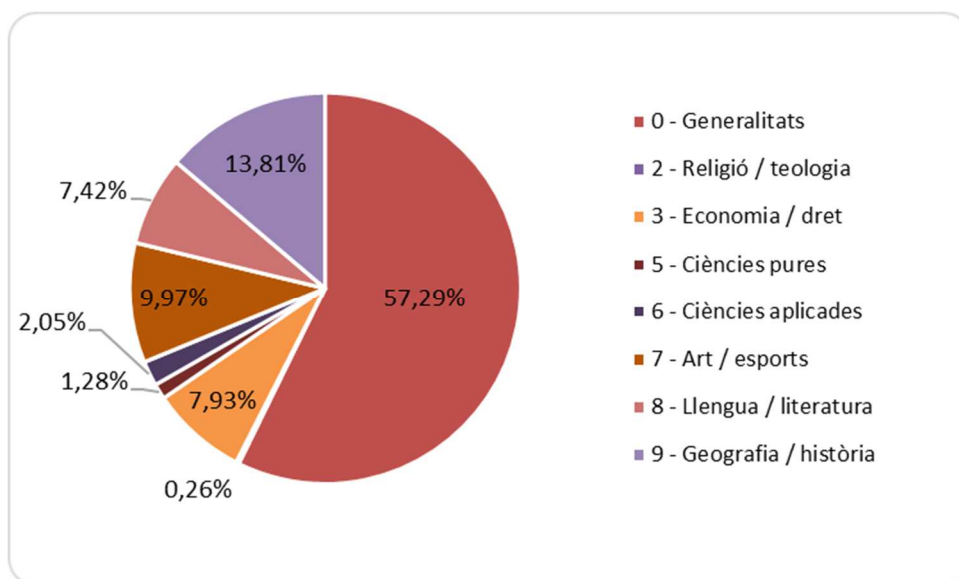

Tipologia d'usuaris del carnet de préstec

El 2023 es van atendre 1.706 consultes, tant per via presencial com telemàtica.

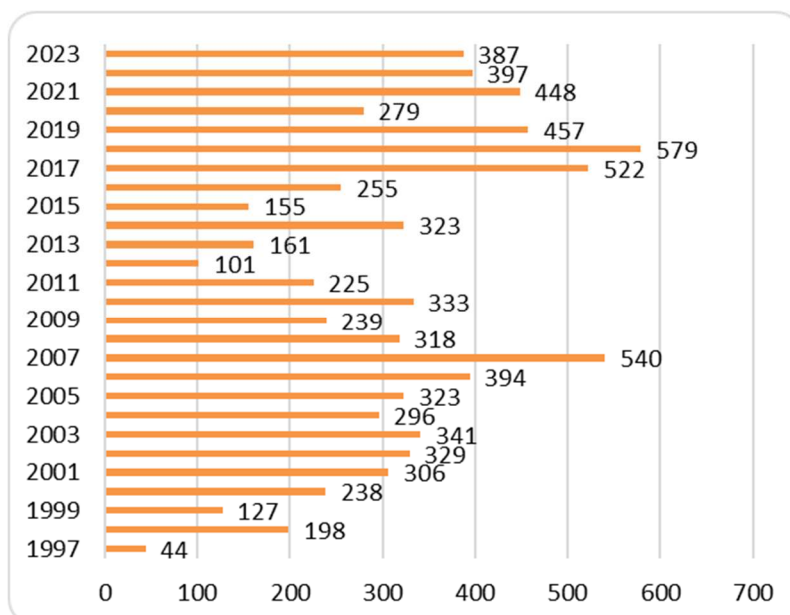

Consultes ateses (1996-2023)

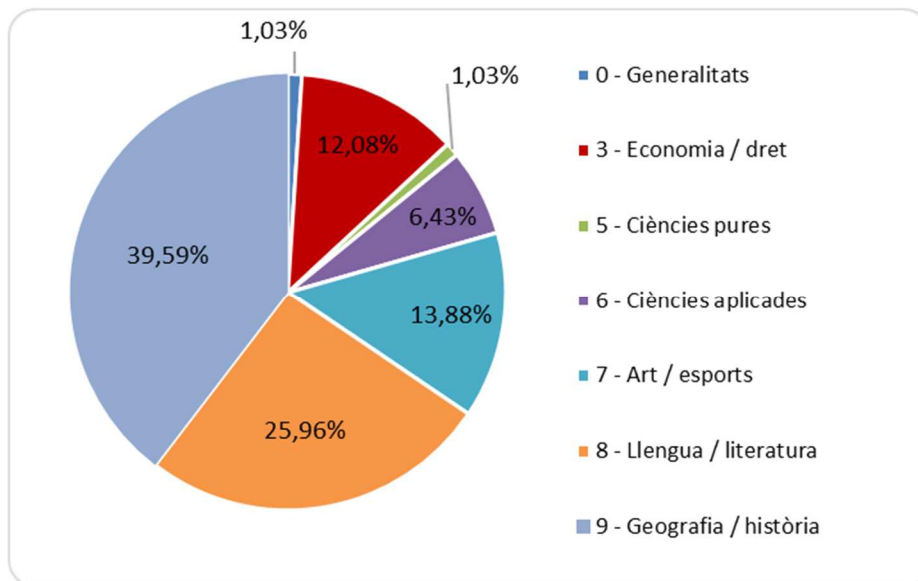

Matèries més consultades

El nombre total de préstecs de documents va ser de 387, i les matèries més prestades van ser història, literatura i art.

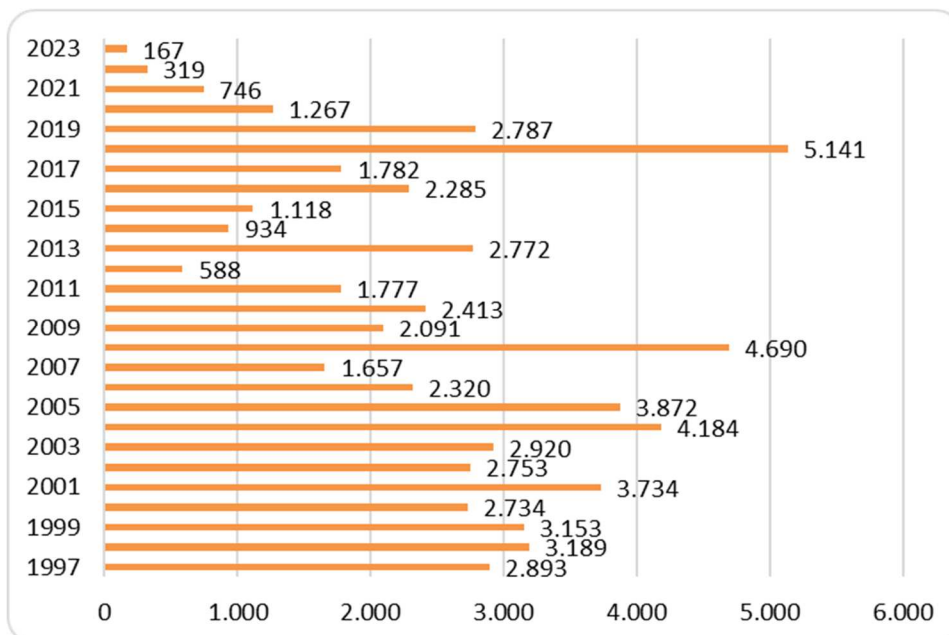

Nombre de préstecs (1997-2023)

Matèries més prestades el 2023

Pel que fa a les reproduccions sol·licitades al llarg de l'any es van dur a terme un total de 167.

Nombre de reproduccions (1997-2023)